

טורים

תמי אילון

תערוכה בעל, כלב ומיכחול

אלי דסל, תעלום החר

כברידות וסבל.
 החיים בשני העולמות הולירו מאבקים יומ יומיים. הבן שלה, הלומד בישיבה חרדית, ניסה לשכנע אותה להסתיר, או לפחות לכסות, את ציוריה העירום בסרין. בעניין הזה החליטה להתעקש. הבן לא הביא הביתה חברים מחמת הבושה. עד שבאחד הימים פקד את ביתם רב. אחרי שהתבונן בציורים, אמר: "זהו כוחי ציירה שאי אפשר ולא כראי להילחם בו".
 רות ציירה מיגוון פורטרטים של אישי ציבור. ביניהם הנשיא חיים הרצוג, ירון לונדון, דן בן אמוץ, נתן יונתן, גילה אלמגור.
 "ציורי הפרטרט ענו על הצורך שלי לפרוץ אל העולם הגדול, לצאת מהעולם הפרטי של הבעל, הכלב, הילדים והמיכחול".
 האישיות הראשונה שאותה היא ציירה היה ראשיה עיר שלה, בתים. ממנו המשיכה אל אני שים מהפוליטיקה והתיאטרון. עם חלקם יצרה ידירות, שנמשכה גם אחרי שהציור הושלם. המיפגש איתם אפשר לה ללמוד דברים חדשים. היא ניסתה לחשוף בכל אחד פן משמעותי באי שיות: את תנה מרון ציירה כאשת מיספחה. את שמואל רודנסקי בכנר על הגן.
 בציור של נתן יונתן ניסתה ליצור דמות

רות האזור. אשה ואם. נכדתו של רב שחורה בתשובה, נשואה לגבר שחור בשאלה. בניה — האחד לומד בישיבת הסדר, האחר בישיבה חרדית בירושלים.
 רות האזור. אמנית, ציירת.
 באחת מתמונותיה, הנושאת את השם אהבה — גבר ואשה עירומים בתנוחה ארוטית. בתמונה אחרת שולמית אלוני. רות האזור מנסה לגלות את הצד הנשי, הרך והלא-מוכר שלה. גם כי פורטרטים האחרים של אישי ציבור מנסה רות לחשוף צדדים לא-מוכרים.
 איך היא מיישבת את הקונפליקט? היא עונה בחיוך: "אני יוצרת מתוך קונפליקט. אני הרי נולדתי למישפחה דתית, סבא וסבתא שלי חיו במאה שערים. אבל הציור הוא חלק ממני, שלא יכולתי להתכחש לו. בגיל 14, במחנה לנוער שור הריאמנות, הבנתי שזהו הייעוד שלי".
 על הנושאים, הנראים במבט הראשון כנועיים, היא אומרת: "עירום — עולם של יצרים, רחפים ותשוקות, קיים גם בעולם החסידי. האהבה היא אידיאל לא-מושג, גם בחברה החילונית, גם בחברה הדתית. הציור מאפשר לי לכבוש אותה. ליצור את השלמות שאינה קיימת. לגעת בחד למוות, בפסגות. באמצעות הציורים אני נוגעת גם

רות האזור: הרב הסתכל בעירום אוניברסלית של סופר. דמות עתיקה, גדולה מהחיים עצמם. כמו גלילאו גליליי. תערוכה של ציוריה הוצגה במוסיאון רמת-גן.

תיאטרון מתחת לקרשים

צחוק של מבוכה חדר. מסתבר שיש הרבה בלגאן, מבחינה אנושית הקשרים בין האנשים מורכבים. הצחוק מעיד שהן יודעות יותר ממה שהן מוכנות לחשוף. בתיאטרון כמו במאפיה, יש קשר של שתיקה. "אצלנו לא מכבסים את הכביסה המלוכלכת בחוץ".
 האם הורה סיבי בק ושולי כרמי, שתיהן מל-בישות צעירות, כשנה בתיאטרון, עם המלביש בהצגה? הן צוחקות.
 האם היו מעדיפות להיות על הבימה? שולי: "לא! השחקנים באופן כללי הם אנשים בודדים ואומללים. כשאתה עומד מאחורי הקלעים, אתה מסתכל בעיניינים מהצד. זה לא עושה חשק להיות שחקן. להיות בתיאטרון, כן, אבל לא על הבימה".
 סיבי: "אני אוהבת את חייה התיאטרון. אף פעם לא יציתי להיות שחקנית. התגלגלתי לעבודה במיקרה, ומה שראיתי לא גרם לי לשנות את דעתי".
 מה היא מערכת היחסים בינן ובין השחקנים? תנה: "הם באים לבכות אצלנו".
 שולי: "היחסים טובים, באופן כללי. יש כאלה שהם יותר נודניקים, אבל במשך הזמן לומדים להסתדר גם איתם".
 סיבי: "יש יותר קשר עם הצעירים. עם הורן תיקים היחסים יותר רישמיים".
 הן מסרבות לענות ישירות על השאלות, ובתשובותיהן המתחמקות מרמזות שעל מערכת היחסים כאלה אפשר לדבר רק באופן עקיף, רק דרך התיאטרון. או ההצגה עדיין נמשכת, כדרכן של הצגות.

ה"כוכב" שימרון פינקל: מלבישים אותו

ולכן באופן טבעי אנחנו יודעים בריוק מי זה מי, ומה באמת קורה. ומה באמת קורה?

הקהל משתולל מהתלהבות, מחיאות הכפיים בלתי פוסקות. נשים צעירות מתרגשות למראה כוכב ההצגה. הכוכב הוא איש זקן, עייף, שברר לפני שעתים מבית חולים. אדם שקץ כחיים. זיכרונו בוגר בו. אשתו לועגת לו, ואין הוא מפסיק למרר בככי. אבל הוא ממשיך בהצגה בזכות אדם אחד: המלביש שלו, התומך בו, הסועד אותו, המעודר אותו, השמח בהצלחותיו והנלחם בשיניו בכישלונותיו.
 והכוכב? הוא עוסק בנשים שאהב, בנשים שאי הכו אותו, בתפקידים שכיכב בהם, בתפקידים שלא יספיק כבר לככב בהם, כמה שכתבו עליו בעיתונים, כמה שיכתבו עליו, וכניסיון להנציח בכתב את תולדות חייו. על המלביש אין הוא מספיק, או אין הוא יכול, לחשוב. המלביש הוא עוד הפץ נוסף בהצגה.
 זוהי, פחות או יותר, מערכת היחסים שמאחורי הקלעים, כפי שהיא באה לידי ביטוי במחזה המלביש, המועלה בבימה.
 האם כך גם מתרחשים הדברים בתיאטרון? האם מנסה הבימה לחשוף משהו מהמתרחש אצלה מאחורי הקלעים, או מתחת לקרשי הבימה? בשיחת-בוקר עם המלבישות של הבימה, חיי פשוט תשובה לשאלות אלה.
 תנה חסין, 18 שנה בתיאטרון, התחילה כמתפרה, היום היא מנהלת מחלקת התלבושות: "באופן כללי, מי שעובד עם ההצגה צריך לדאוג שכל האביזרים בתיאטרון יעמדו במקומם לפני תחילת ההצגה. בזמן ההצגה עוזרים המלבישים לשחקנים בחילופי התלבושות מאחורי הקלעים. אנו פוגשים את השחקנים ברגעייה המתח שלהם,

עלי כינור

זוכרים את הסיפור "עלי-כינור" מבית הסיפור היסודי? סיפורו של שלום עליכם. נער צעיר, אשר בשל אהבתו לכינור איבד את הסיכוי לשיי

שחקנים דגן, גורנשטיין ואוריה: חזרות דרך מכובד. בשל אופיה השמרני המסוגר של העיירה היהודית ויתר, לבסוף, גם על אהבתו זו.
 החל בחודש הבא תוכלו לראות את העיבוד של הסיפור לבימה ב"הבימה". מש-תתמים דב רייזר, אבי שמר, עזרא דגן, אלי גורנשטיין, אבי אוריה, חנה רוט ואחרים. בימוי חנן שניר.

ישר מהנשמה אירועים ואנשים

בשאר-נפש, ואמרה: "לדבר עם אש"ף זה שיגעון; למרות שאני מצביעה ר"ץ, יש גבול".
 "אש"ף הוא תולה-ימין", נייעצה דודה סוגיה את ראשה בזוהירות, מפני שהרולים נצבו עליו מחוררים כביכות-סבתא בלבד.
 "חולה-ימין, שמאבר את שפיות-הדעת, כמו אידי אמין", צעקה אשה גבוהה ורוה, שישבה מקר פלת מתחת למכונת-הייבוש.
 "הומו, אני שמעתי שאש"ף הוא הומו", הרחיבה דודה סוגיה את התיזה שלה.
 "רק מטורפים מדברים איתו", הסכימה הספריית.
 "הוא מתפורר. אין על מי לסמוך", צעקה הגבורה והמקופלת.
 "זה שלא הרגו אותו עדיין, זה האסון שלנו", אמרה דודה סוגיה.
 ואז הספריית סרקה את המיספרה בעיון, מור דאת שאין באיזור אף מרגל אחד, העלול למסור את סודות-המדינה, ולחשה לנו ברצינות:
 "זה שלא הרגו אותו, מוכיח שהוא סוכן יש-ראלי".
 שטק כבד נפל על המיספרה. למשך כמה דקות נשמע רק צליל הפאן.
 היינו עס-הספר. בזמן האחרון נרמנה היה, שהגות העמוקה והמחשבה המופשטת אינן חלקנו עוד, שתרבותנו מאבדת את חיותה. ביקור בכמה מיספרות בעיר עשוי, בעזרת השם, להסיר דאגה מלבבכם. עם ישראל חי.

מה לעשות, אשה חייבת לטפל בעור-פניה. אם לא, סופה להיראות כמו הזמרת הזו. היא נראית כ10 שנים מעל לגילה. ומה יועילו לה כל הישגיה כשירה עם עור-פנים שכזה?
 "בושה, בושה, פשוט בושה. היא מסתובבת לה ברחוב, זרוקה בלי איפור, ואוי לו לעם-ישראל שאלה הם אליליו".
● על אהבה
 אחרי שקיבלתי הסבר מקיף על מי בוגר עם מי, וכמה, הגיע שלב ההגות:
 "בינינו, נישואין זה לא ג'רדון", אמרה הספריית הראשית. "ואני מבינה כל מי שכסופו של דבר בוגר".
 אבל גם להיות לבד זה לא תענוג, מיהרה להבהיר החופפת, הרווקה היחידה במיספרה. אם אשה תופסת את בעלה, היא צריכה לגלגל אותו מכל המדרגות. אבל אם לבעל יש כסף, אז עדיף לה להישאר איתו".
 "כן, ישנן כאלה שעושות את עצמן לא-יודעות".
 "אלה אני בזה. אם היא נשארת איתו, שתמצא לה מאהב צעיר, שלא תצא פראיירית. בסך הכל לא חסרים גברים בעיר".
● על השלום
 התגלגל לידה של הספריית הראשית עיתון, ובו כתוב שארצות-הברית לוחצת על ישראל לדבר עם אש"ף. היא הניחה את העיתון על הכיור

השבוע, באופן מיקרי, באה לי ההארה. הכנתי שלכל עם, כחלק מהתרבות, יש המקום שבו נופל דבר. לאנגלים יש הפאנים, לצרפתים בתי-הקפה, לרומאים היו בתי-המרחץ, ואצלנו המספרות. הפאן, הרולים, המיספריים והשפמו הם רק תי-רוץ. הפוליטיקה, האמנות והארות פסיכולוגיות על האנשים החשובים באים פה "הישר מהנשמה". תוך כדי מאניקור, בליווי צלילי השעווה התולשת-שערות, עוסקות נשות-ישראל גם בשאלות פני-לוספיות עמוקות.
 אינני יכולה לסכם במדרור מצומצם כזה את כל מה שמתרחש בעיר בימי המישישישי, אבל בש-כל בלי הנשים שבינינו, הנאלצות לוותר על אירוע חברתי-תרבותי יוקרתי זה, ובשביל הגברים המ-אבדים אט-אט את כוחם, סיכמתי את עיקרי הרבי-רים:
● על הזמר העברי
 אני בילית במיספרה "צפונית" מיוחסת. הספריית הראשית הכירה כמעט אישית את טובי וגדולי אמני-ישראל. יום שישי האחרון הוקדש לאחת מהזמרות היותר-מפורסמות בארצנו. אחרי שהובהר לי מה עושה בעלה, וכמה שהוא נחמד, גיליתי שהזמרת הזאת איננה נראית "בחיים" כמו שהיא על הבימה.
 עור-פניה מוזנה, ושערותיה לעולם אינן מסור-דרות.
 "כואב לך", אמרה דודה סוגיה. והוסיפה: "אין